

Spis treści

Wykaz skrótów cytowanych dzieł Martina Heideggera . . .	7
Wprowadzenie	9
Rozdział 1. Czytanie Heideggerem?	
O Heideggerowskiej lekturze dzieła poetyckiego . .	17
1.1. O tzw. hermeneutycznym modelu obcowania z tekstem	17
1.2. Hermeneutyka Heideggera. Uwagi wstępne	22
1.3. Człowiek i problem Bycia	24
1.4. Bycie i język	28
1.5. Bycie i dzieło sztuki	30
1.6. Teoria <i>poezji istotnej</i> (<i>Dichtung</i>) Heideggera. Powiadanie Bycia i poeta	32
1.7. Myśliciel wobec poezji	35
1.8. Czytanie Heideggera. Wobec literaturoznawstwa . .	37
Rozdział 2. Bycie i słowo. Rzecz o zamilknięciu i językach Całości (Karpowicz, Białoszewski, Miłosz)	51
2.1. Uwagi wstępne	51
2.2. Tymoteusza Karpowicza próby języków Całości . .	52
2.2.1. Lingwizm Karpowicza, czyli o „poezji niemożliwej”	54
2.2.2. <i>Drzewo które obsiadły ptaki</i> , czyli pierwsza próba fenomenologiczna	58
2.2.3. <i>Las</i> , czyli o milczącej postawie podmiotu . .	60
2.2.4. <i>Do drzewa</i> , czyli druga próba języka Całości .	61

2.3. Mirona Białoszewskiego próby de(kon)strukcji podmiotu	65
2.3.1. Bycie (u Białoszewskiego)	73
2.4. Całość poza językiem? Rozważania o nie-przedstawianiu w poezji Czesława Miłosza	85
2.5. Coda	93

Rozdział 3. W świecie czy wobec świata?

Kilka wersji problemu usytuowania człowieka względem rzeczywistości (hermeneutyczne reinterpretacje)

3.1. Uwagi wstępne	95
3.2. Romantyczne wygnanie i wyobcowanie. Adama Mickiewicza <i>Sonety krymskie</i>	99
3.3. Poetycki projekt przejścia. Leopolda Staffa <i>Sny o potędze</i>	110
3.3.1. Droga. Przez języki do języka	112
3.3.2. Mały margines. Sen	116
3.3.3. Świat przez siebie. Przejście	118
3.3.4. Coda	126
3.4. Przekraczanie „Czasu Marnego”. Rainera Marii Rilkego <i>Elegie duinejskie</i>	127
3.5. „Partytura istnienia”. Andrzeja Żuławskiego <i>Jako nic</i>	138
3.5.1. Arystokratyzm ducha albo kłopoty z istnieniem	140
3.5.2. Klucz (tytułowy)	149

Nota edytorska	151
Bibliografia	153
Indeks nazwisk	163

Adrian Gleń (ur. 1977), poeta, krytyk literacki, teoretyk literatury, adiunkt w Zakładzie Literatury Polskiej XX wieku w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Opolskiego. Stypendysta Fundacji na rzecz Nauki Polskiej za rok 2005.

Publikował m.in. w „Ruchu Literackim”, „Przestrzeniach Teorii”, „Kresach”, „Zeszytach Literackich”, „Ruchu Filozoficznym”, „Przeglądzie Filozoficzno-Literackim”, „FA-Arcie”, „Toposie”, „Frazie”. Ostatnio wydał: *„W tej latarni...”*. *Późna twórczość Mirona Białoszewskiego w perspektywie hermeneutycznej* (Opole 2004), *Przez tekst do istnienia. Wędrowka po Krymie i Mickiewiczu* (Warszawa 2005). Mieszka w Opolu.

Adrian Gleń przedstawił sposoby czytania tekstów poetyckich przez fryburskiego filozofa, akcentując w nich: prymat sensu i interpretacji, czyli wydobywanie znaczeń, indywidualne doświadczenie lektury, [...] protest przeciwko rzeczywistości światooobrazu, [...] koncepcję myślenia Bycia (sygetyka), funkcję języka, który ujawnia prawdę, znaczenie dzieła „użyczającego Bycia” [...]. Książka opolskiego autora jest bardzo udanym przedsięwzięciem wydawniczym. Ukazuje świetnego znawcę literatury i filozofii, który bardzo dobrze opanował zasadę heideggerowskiej hermeneutyki i skrzętnie wykorzystuje ją w interpretacjach poezji.

[z recenzji wydawniczej prof. Juliana Kornhausera]

Adrian Gleń podjął śmiałą próbę „aplikacji” myślenia Heideggera. To dobrze, że w zdecydowanej większości odniósł ją do polskiej poezji. Choć kojarzenie (niemieckiej) metafizyki z poezją samo się narzuca, podobnych przedsięwzięć w Polsce jest niewiele. „Aplikacja” skupia się na badaniu strategii oczekiwania na epifanię bycia w języku poetyckim. Paradoksalnie okazuje się, i to jest jedną z zasług książki Adriana Glenia, że sens „aplikacji” staje się wątpliwy.

[Bogdan Baran]